

• FØROYA • SOCIAL-DEMOKRAT

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRÓÐURSKAPUR

Nr. 48.

Lýsingarprísir fyri petitreglu: 30 oyri, á forsiðuni, 20 oyri, á 3. og 4. síðu. Við størri lýsingum fæst avsláttur í prísinum.

Leygardagin 30. november 1935.

Kostar kr. 1,50 fjóðringsárið + Porto. Blaðið verður bilagt á posthúsinum, brævasvarstøðum og skrivstovuni. Telf. 143.

9. árg.

Vinnu- og arbeiðsloysi

og

teir, ið hava sitið við ræðið og bera
ábyrgdina.

Hvat gerst hjá fiskimanninum og arbeíðsmanninum

í móti

vinnu- og arbeíðsloysinum?

Verjararnir av núverandi stýrisslagi, teir, ið bera andsvárið fyri armóðini, ið nú ríkir yvir Føroyum, sjálvstýrið og sambandið, megu nú rýmast, og hin vinnandi flokkurin má føra sín egnu politikk, ið er socialism.

Hvar ið ein kemur her á landi, motir ein tí dapra spursmálum:

Fáa vit ikki betri tíðir, verður tað ikki at lýsa í?

Og tað er ikki logið, at hetta spursmál líkasum stígar fram um allar aðrar spurningar, tí nú er illa vorðið her á landi. Tað kemst einum sum um evnaloysi, virkisloysi og vónloysi hava lagt sína koldu hond á øll og allt.

Hitt privata, teir sokallaðu stóru, teir, ið stórordaðir hava breggjað av, at teir kunnu alt, at teir av sonnum eru »de store Kære« — tað, teir hoyggja nú høvðið og rætta í neyð og veseldómi hendurnar upp uppá »má og fá« eftir hjálp fyri ikki at bráðdoyggja. At kunna hjálpa og bjarga hópinum, fjöldini, slitflokkinum, ið hefur tænt tí privata »initiativinum«, er ikki hugsandi um hjá tí og teim, hvussu so góður viljin er, tað hefur sjálvt buktina — ið teir útlendsku privatkapitalistarnir hava spunnit — um hálsin. Nei, her er eingin hjálp at vænta. Her er eingin bati at finna. Per lítur á Páll, og Páll lítur á Per

— »Per og Páll« og hitt privata í heila takið er spælt fálitt, er farið á húsagang, á ørindahús, og við tí glidur fjóðin, men fyrst og fremst hin fátæka fjóðin, niður í undirgonguna.

So er stóðan, so er verunleikin. So er sannleikin í dag.

Og sjálvstýrið og sambandið hava livað fyri, hava vart ta stóðu, at hitt privata, annaðhvørt tað er innlendskt ella útlendskt, tað skal greiða flokkjuna, tað skal eiga einaréttin, framfjárlættin í vinnulívini, forrættin í peningaverðini. Hitt almenna má ikki nerta við her. Burtur við fingrunum, tit ið vilja hava hitt almenna at taka sær um reiggj, nú alt liggur á láni, liggur í sorli, í armóð og veseldómi. Fyrr má sviða sum svøllur, heldur enn at hitt almenna skal blanda seg í tað, sum »hin stóri« hefur haft einaréttin til fjöggunum öldir. Tað er stóða afturhaldsflokkanna, sambandsins og sjálvstýrisins ella hvørjir teir nú eru.

Men ímeðan spyr hin líðandi og av neyð kroyta fjóðin:

Fáa vit ikki betri tíðir? Verður ikki at lýsa í?

Nei, svarar afturhaldið. Hitt privata kann ikki, orkar ikki, hvussu fegið tað so vil. Og hitt

almenna má ikki! Og tit skulu ikki fáast við at royna sjálvir, tí so ganga tit teim stóru ovnær!

Hetta er steinar fyrri breið.

Nú eru ikki stundir hjá arbeíðarum og fiskimönnum at lata sær lynda við tífluk deydningasvari. At hetta svar ber

deyðan við sær er eingin ivi í. Nú eru stundir hjá slitflokkinum, hjá fjóðini at siga við afturhaldið:

Nú skulu tit sleppa heim, burtur frá andvarinum. Nú taka vit róðrið í egna hendur og

royna at seta okkum sjálfar við okkara egnu politikk,

sosialismuni,

ið er einasti sanni og heilstoypti politikkur slitmannsins, tann politikkur, ið okkara frændir og kammirátar í grannaløndum fylkjast um.

Hereftir skulu ikki tit sjálvstýrismenn og tit sambandsmenn sleppa at sita við buktini og báðum endunum á tingi og kvala og niðurstemma okkara interessur fyri at fremja interessurnar hjá »teim stóru«.

Nú seta vit okkara politikk,

sosialismuna, við ræðið, við landastýrið. Og lögtingið, landið má og skal, leggja rygg til at fremja okkara krøv, lívskrøv, lívsinteressur okkara.

Landið, lögtingið, skal taka sær um reiggj har ið hitt evnaleysa privata ikki kann.

Socialisma skal lyfta okkum upp úr plánloysinum, uppløysingini og hjálparloysinum, inná eina kraftsamlandi plánøkonomika gøtu, hvar ið „hensýnið“ til fjøldina, slitflokkinn, hann, ið er við at farast í armóð er tað størsta og fremsta.

Eykatingsetan í november 1935.

Útflutningspremia við fiskasølu til Portugal.

Reiðarafelagið bað tingið um viðmæli til eina umsókn til statin um at veita eina ekstrapremiu uppá 5 kr. fyri balluna, ið verður seld til Portugal orsakað av kontingenteringini, ið hefur sett mark fyri fiskasøluni til Spaniu, og kríggsviðurskiftunum, ið koma at steðga fiskasøluni til Italíu.

Løgtingið viðtók hetta uppskot:

»Ídet Lagtinget fremsender den fra Færøernes Rederiforening fremkomne Ansøgning af 15. ds. om Eksporpræmie af Fiskeeksport til Portugal med sin bedste Anbefaling, bemyndiger Tinget en Delegation, bestående af Amtmanden, Rigsdagsmændene samt Repræsentanter for Fiskeriorganisationerne til at fore nærmere Forhandling med Regeringen om Sagen.«

Hetta uppskotið varð viðtikið við 20 atkv.

Klipptiskasolan til Italíu.

Í einum brævi dagssett 14. í h. m. sigur reiðarafelagið, at samskipturnar ímóti Italíu vilja gera, at vit koma at ligga við 2200 tonsnum av fiski, sum annars kundu selst til hetta landið. Felagið heldur einasta útveg fyri sølu fyri hesum fiski er at

royna hin enska marknaðin. Men vegna tollin fæst her 20 oyru minni fyri kg av fiskinum. Felagið sokir um tingsins viðmæli til statin um at góðgera hetta tapið, og visur felagið á, at tað er viðtikið millum teirra interesseraðu statanna, at tap samskipturnar skulu afturbetalast.

Viðvíkjandi hesum segði lögtingið:

»... Udvalget kunde tænke sig, at der blev ydet en Eksportpræmie for al Fisk eksporteret til andre Lande end Spanien og foreslaar, at Sagen henvises til Forhandling med Regeringen gennem den i Sag Nr. 1/11 omtalte Delegation.«

Handilssáttmáli: Danmark—Spaníu.

Viðvíkjandi hesum týðningar-mikla máli viðtók tingið,

»at der gores det yderste for i Aaret 1936 at skaffe Færøerne en Kvota i Spanien paa mindst 16000 Tons Klipfisk, og at der snarest muligt gores Skridt til at sikre den nødvendige Kvota at der gores alt for at beskytte Salget af den færøske Klipfisk og at varetage Færøernes Interesser i Spanien fremfor alle andre.«

Studningur vegna sølu av Suðurlandsfiskinum.

Reiðarafelagið hefur til Føroya amt søkt um at útvega tilskot frá statinum til at javna tað tap, ið møguligvis verður

uppá søluna av tí suðurlandsfiski, ið nú liggur óseldur. Amtið hefur beint hesa umsókn til tingið.

Hesum viðvíkjandi varð hetta uppskot viðtikið:

»Sagen tilbagesendes Færø Amt, idet Lagtinget anbefaler det foreliggende Andragende til »at imødekommes i videst muligt Omfang.«

Finansiering av fiskabeholdninginum.

Tessvegna at lagrið av fiski, ið óselt er, bindur eina óføra stóra peningavirði og ger tað torført at rinda fiskimönnum fiskin og ymisk krøv við útgerðina, sokir reiðarafelagið um statsin hjálp til finansiering ella lán uppá hetta lagrið.

Tingið viðmælti hesari umsókn til statin á besta hátt og heimilaði amtmandin, ríkisdagsmenninar og útsendingar frá »Fiskeriorganisationerne til at fore de nærmere Forhandlinger med Regeringen.«

Av øðrum málum í eykasettuni kunnu nevast:

Broytan av »Cirkulære om Pink- og Midebehandling« (reiðarafelagið).

Stjórnar-umskipan (sjálvstýrisflokkurin; einki kom burturúr).

Kæra frá Vestmanna kommunu um amtsfonds-álíkingina. (Uppskot um 400 kr. lætta fall. M. Samuelsen og P. M. Dam viðmæltu).

Utflutningur av stórhvalavæsti. (Fekk loyvi at flyta út 200 tons um árið).

Elektricitetsstøðin suðuri í Vági. (Loyvi at avdraga eftirstøða til statin í 20 ár, viðmælt).

Studningur til námskeið (leiðarafelagið).

Fiskaútflutninginum greiddu vit frá í seinasta blaði.

Jørðin tíðliga á vetri.

Kálk.

Tað var nevnt í seinasta blaði, at fyrst og fremst galt um at fáa luft niður í moldina fyri at fáa hana friska. Í nógvum føroyskari jørð er tað tó so, at afturat luftini krevst kálk.

Tað kálk, ið her er talan um, er vanligu taðkálk og kann keypast undir hesum navni.

Høvuðsnyttan, ið kálkið ger, er tann, at tað ger moldina friska; tá nóg mikið av luft og nóg mikið av kálki sleppur at